

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICO - PRACTICA
DE

20

DIARRHOEIS
ABSTERGENTIBVS
TAM SIMPLICIBVS QVAM
CRVENTIS.

QVAM
ANNVENTE SVMMO NVMINE,
CONSENTIENTE AMPLISSIMO ORDINE MEDICO
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA
PRÆSIDE

VIRO EXCELLENTISSIMO, EXPERIENTISSIMO DOCTISSIMO QVE
DN. IOANNE IVNCKERO,
MEDICINAE DOCTORE EIVSDEMQVE PROFESSORE
PVBLICO ORDINARIO, PATRONO AC PRAECEPTORE
SVO PIE DEVENERANDO
H. T. FACVLTATIS MEDICAE DECANO SPECTATISSIMO
PRO GRADV DOCTORIS,
SVMMISQVE IN ARTE MEDICA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS

RITE OBTINENDIS
AD DIEM APRILIS MDCCXLVIII.
H. L. Q. C.
ERVEDITORVM EXAMINI SVBMITTET
AVCTOR ET RESPONDENS
IOANNES AVGVSTVS GRISCHOVIVS
HALENSIS.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
TYPIS IOANNIS CHRISTIANI HILLIGERI ACAD. TYPOGR.

V I R O

*SVMME REVERENDO, AMPLISSIMO,
DOCTISSIMO*

D O M I N O

D. GOTTHILF AVGVSTO
FRANCKIO,

ORDINIS THEOLOGICI IN ACADEMIA FRI-
DERICIANA PROFESSORI SENIORI, ECCLESIARVM AC
SCHOLARVM DIOECESEOS SALANAE PRIMAE IN-
SPECTORI, PAEDAGOGII REGII ET ORPHANOTRO-
PHEI DIRECTORI ET AD AEDEM B. M. VIR-
GINIS ECCLESIATAE,

PATRONO AC FAVTORI SVO
AETATEM VENERANDO.

○ NEC NON
ILLVSTRI, EXCELLENTISSIMO, EXPERIENTISSIMO,
DOCTISSIMO

DOMINO
D. IOHANNE IVNCKERO,
MEDICINAE PROFESSORI PVBLICO ORDINA-
RIO, PAEDAGOGII REGII ET ORPHANOTROPHEI
HALENSIS PRACTICO CELEBERRIMO,
FACVLTATIS MEDICAE H. T. DECANO SPECTATIS-
SIMO, PRAECEPTORI AC PROMOTORI SVO OBSER-
VANTISSIME COLENDO

S. P. D.

IOANNES AVGVSTVS GRISCHOVIVS,

V I R I
SVMME REVERENDE,
ILLVSTRIS,
AMPLISSIMI, EXCELLENTISSIMI.

Deliberanti mihi, cui hanc meam
Dissertationem inauguralem
dedicarem, mox succurrerunt
Veneranda Vestra Nomina;
neque reperire potui, quibus hoc pietatis
officium maiori, quam Vobis, iure præ-
stare deberem. Vos enim a primis, quod
aiunt,

X 3

aiunt, vnguiculis me variis ornastis beneficiis. Primo quidem in congenita labe in hanc lucem editum Deo, creatori & redemptori meo, ad sacrum fontem, a parentibus meis rogati, religiosis precibus obtulistis ibidemque pro me sponondistis iunctim. Deinde TV, SVMME REVERENDE FRANCKI, partim in Orphanotrophei partim in Pædagogii Regii scholis, quibus ex Diuina gratia Regioque nutu Director præes, institutionem in doctrina christiana studiisque humanioribus per idoneos magistros mihi liberalissime indulgisti aliaque amoris ac fauoris TVI documenta plura subinde dedisti. TV vero, ILLVSTRIS IVNCKERE, ex eo præsertim tempore, quum relictis scholæ inferioris subselliis ad
hanc

hanc celeberrimam Fridericianam me
contuli cum proposito medicinæ studium
tractandi, TVVM in me vere paternum
amorem declarasti. Concessisti mihi, vt
omnibus ac singulis prælectionibus TVIS
interesset auditor gratuitus, & præterea,
quando TEcum colloquendi occasio-
nem habui, salutaria monita tum ad vi-
tam bene agendam, tum ad artem medi-
cam recte apprehendendam, suppeditasti:
vt post Deum TVAE potissimum dexte-
ritati & fidei acceptum referam, quod
studiorum meorum rationem publica dis-
putatione, & TE quidem hunc actum
moderante, nunc possim reddere. Acci-
pite igitur, quaeso VOS, VIRI MA-
GNIFICI, hanc scriptiunculam, quam
splendidissimis Vestris Nominibus nuncu-
pando,

pando, gratum animum VOBIS vtcun-
que testari volui, & aequi bonique illam
consulite, quum, quae mihi tribuistis, ea
re apse retribuere nequeam. Deum au-
tem precor, vt largissime remunerari,
VOSque saluos & incolumes in Ecclesiae
& Reipublicae commodum adhuc diu
conseruare velit. Quod reliquum est, vt
in posterum etiam fauore ac beneuolen-
tia me complecti ne dedignemini, maio-
rem in modum oro atque contendo.
Valete. Dabam Halae d. Aprilis. A.
O. R. c^o l^o ccxxxxviii.

PROOE-

PROOEMIUM.

Cum occasione Casus cuiusdam
clinici apud animum con-
stituissem, pro Themate In-
augurali de *diarrhoeis qui-*
busdam agere, in mentem
venit biga fluxuum alui, ob certas circumstan-
tias satis memorabilium. Quorum vnus est
cholera Indis & Arabibus endemia; alter: *le mal*
de Paris dictus. Quod ad choleram Indis &
Arabibus endemiam attinet, variæ quidem ac-
cusari solent causæ, vid. b. m. HOFFMANNI
Diss. de morbis endemiis: attamen in earum cen-
sum præcipue referri meretur, plurimorum cal-
culo,

A

culo, climatis ratio. Quam multum clima, locorumque situs, solis positus, & variæ aliæ adparentiæ cœlestes, in progignendis morbis, iisque inquilinis, peculiaribus valeant, ne quidem primoribus labris Medicinam degustantes amplius latet. Indiæ & Arabiæ regionibus, ubi sævit illa, secundum Geographiam physico-mathematico-medicam, & elevationem poli consideratis, cœli torrentissimus incumbit axis; aere atmosphærico æstuante incalescunt incolæ, solibus vruntur, torrentur; humores excoquantur; partibus fugatis aquosis, volatilibus salinis, salina fixiora, acriâ exusta augentur; præsertim inde bilis orgasmus, incendia. Deinde inter causas recensent fructuum, *Ananas* dictorum, esum, incolis valde familiarem, vid. ROCHEFORT in *Hist. Nat. Insul. Antillarum*. Hi fructus custodiunt principium salino-acidum plus minus volatile, mucagine dulci inuolutum. Idem ad fidem gustus saporis sine pari gratissimi, linguæ ineffabilis esse creduntur. Recensentur præterea ab Auctoribus inter fructus, alui fluxibus, imo dysenteris periculosis ciendis potentissimos; vid. *infr. Diss. §. XXI*. Alter alui fluxus est *le mal de Paris*, Morbus

bus Lutetiis Parisiorum endemius. Incolas æque ac aduenas adurit; tempora non curat, sed quocunque anni tempore vexat; nec contagio serpit, nec malignus, & semper sine febre est; sedes sunt mucosæ, interdum cruentæ; lecto quidem ægros haud adfigit, sed in publicum prodire, & suis obeundis muniis vacare possunt, interim tamen satis diu sine omni fere virium iactura, eos sæpe detinet. Causam ut plurimum reiciunt in aquæ potum, quam ex Sequana capulant, qua pota frequentissime incolæ utuntur. Plura his non addo, ne proœmiorum limites transcendam. Cum vero mihi animus sit, de aliis quibusdam alui fluxuum speciebus agere, de *diarrhœis* nimirum *abstergentibus*, tam *simplicibus*, quam *cruentis*, hinc conatibus meis diuina annuat clementia, ut cedant omnia feliciter!

§. I.

Cum de diarrhœis abstergentibus tam simplicibus quam cruentis breuem tractationem instituere animus mihi sit, necesse ante omnia erit, ut tam respectu *vocis*, quam ipsius *rei definitionem* diarrhœæ præmittam.

A 2

§. II.

4 *Dissertatio inauguralis Medico-Practica*

§. II.

Quod ad *vocem* attinet, habet illa græcam originem, & deriuatur ex *διὰ* per, & *έξω* fluo. Quamuis autem vi huius vocis qualibet excretiones, quæ perfluentes sunt, diarrhœæ nomine venire possent: vsitatum tamen, & per vulgus notum est, vocem istam sensum habere strictiorem, & solum alui profluum denotare. Germanis hic morbus audit *der Durchfall, der Bauchfluß, der Durchlauff.*

§. III.

His præmissis facilis fit transitus ad *definitionem realem*: videlicet *diarrhœa est præternaturalis & copiosior per aluum excretio, qua varii generis materia e corpore nostro eicitur.*

§. IV.

Ab hac *excretorum varietate* singulæ diarrhœæ species *peculiarem* sortiuntur *denominationem*. Sic v. g. datur diarrhœa *cruenta*, quæ eiusmodi alui deiectionis est, vbi præter materiam vel biliosam, vel ferroso-pituitoso-acido-salino-caustico-biliosam, quæ in diarrhœa simplici conspicua est, etiam portio sanguinis strictè sic dicti excernitur.

§. V.

Quoniam diarrhœa signum sui præbet maiori deiectionum frequentia, *distinguit* sese hac ratione non solum *ab excretionibus aluina*, sed & insuper *ratione materiae, & modi excretionis*. In hac enim sedes sunt stercorosa, ipsaque excrementa consistentiam & colorem statui naturali conuenientem habent; in illa diffe-

differunt ratione materiæ, causarum, symptomatum. Accedit, quod diarrhœa sub deiectionibus dolores tenesmoides, tenesmos, aliasue molestias comites habeat. Tantum tamen abest, vt, si modum non excedit, & rite tractatur, periculum inuoluat, vt potius in corporis salutem valeat.

§. VI.

Cum porro non vna, sed plures per loca sedalia dentur euacuationum species, ratione materiæ peccantis, symptomatum, prognoseos longe differentes, hinc etiam *varie diarrhœe species* exinde pronatae fuerunt. Sic datur *diarrhœa biliosa, melancholica, pituitosa, serosa, sanguinea, colliquatina, puerorum dentientium, verminantium*, vt & *chylosa*. Hanc vltimam quidem ad cœliacam adfectionem referre suserunt. Cum vero plerumque, & imprimis hoc in casu sedes non solitarie chylosæ sint, sed excrementa tantum chylosis lineamentis intertexta aluo ferantur, tamen non immerito diarrhœæ chylosæ titulus ipsi impositus fuit; conf. *Illustr. PRAES. Consp. Therap. special. Tab. CXIII. de Diarrhœa*, quo vndecim recenset species; quare illarum recensione, & vltiore pertractatione hic supersedendo, illam tantum *differentiam* adhuc adiicere licebit, quæ intercedit inter *dysenteriam, fluxum hemorrhoidalem, nostrumque adfectum, diarrhœam scilicet cruentam*. Sic *diarrhœa nostra differt a dysenteria ratione materiæ*. In priori excernuntur humores pituitosi, biliosi, & excrementa cruore minus licet tineta; in posteriori reiciuntur humores cruenti, faniosi, putridi, fœtidissimi.

Porro *ratione prognoseos ac euentus*. Dysenteria est morbus epidemicus, & contagio serpens; grauissimis etiam stipatur symptomatibus, summumque portendit periculum; diarrhœa vero cruenta haud periculosa, & in omnibus mitior, nisi morbis acutis superueniat, aut in colliquatiuam tandem desinat. Dysenteria præterea plerumque Augusto & Septembri mensibus populares circuitus seruat, diarrhœa autem cruenta quolibet anni tempore inuadit. *A fluxu hæmorrhoidali differt ratione temporis & loci*. Hæmorrhoides enim ut plurimum stata seruant tempora, & e vasis hæmorrhoidalibus, siue externis, siue internis prorumpunt, quod autem in sæpius nominata diarrhœa cruenta aliter contingere obseruatur. Interim tamen sub hæmorrhoidum profluuio, & ex illo diarrhœam qualemcunque oriri posse comperitur est.

§. VII.

Non minus etiam notanda occurrit *distinctio diarrhœæ in idiopathicam, & symptomaticam*. Illa est, quæ solitaria, sicque sine complicatione alius morbi hoc vel illud subiectum adgreditur, & vbi materia peccans in ventriculo, & intestinorum tractu generatur; hæc vero, quæ ut symptoma aliis morbis consecutiue superuenit, a materia alterius partis vitio generata, & huc translata, pendet. Atque hoc sensu alia est *hepatica*, alia *mesenterica*. Et sic in harum censum etiam venit *diarrhœa, cruenta dicta*.

§. VIII.

Quod ad *prognosin diarrhœæ symptomaticæ* attinet,

tinet, illa pro subiectorum & causarum ratione mox salutaris, mox satis ominosa, & periculosa obseruata fuit. *Salutaris* e. g. est diarrhœa in variolis, quæ maturationis tempore contingit; porro diarrhœa in febris malignis moderate succedens, aliaque. *Mali omnis* e contrario est diarrhœa grauidarum; iusto longius enim excurrens, abortuum minatur periculum. Non minus illud est in atrophia; quo magis enim in hac vrget diarrhœa, eo facilius & citius ægri succumbunt. Eiusdem indolis est diarrhœa puerperarum.

§. IX.

Sicuti vero ne vnus quidem morbus est, qui non *symptomatum* choragio stipetur: ita etiam diarrhœæ qualescunque suos indiuiduos habent comites, certa nimirum *symptomata*, eaque mox *grauiora*, mox *leuiora*. Simplex quidem diarrhœa, male moratam si exceperis, vix aliam, præter desidendi frequentiam, adfert molestiam. Si vero noxa materialis ex accidenti peiorem induerit indolem, tunc peiora, eaque varia symptomata habet pedissequa. Inter alia obseruatur vniuersi corporis constrictio ac refrigeratio. Constat, quod omnem excretionem in statu s. & p. naturam, v. g. vrinæ, sudoris, antecedit motus versus organa se- & excretoria, vel aliam partem specialiter directus, infecutura humorum congestione. Idem contingit in diarrhœis. Cum enim materia peccans in primis viis, & reliquo intestinorum canali delitescat, hinc motus a locis periphericis ad interiora, ad eam exturbandam, diriguntur.

8 *Dissertatio inauguralis Medico-Practica*

guntur, extremis algescentibus. Multo vero graviora symptomata secum ducit diarrhoea cruenta. Etenim ægroti non solum ob desidendi frequentiam, sed & ob tenesimum cum illa coniunctum summum virium lapsum sentiunt. Ex quo infimul patet, hunc adfectum non leuioris momenti, sed omni attentione, ac cautione dignum esse.

§. X.

Vt autem in tractandis nostris diarrhoeis necessariorum momentorum eo melius ratio habeatur, necesse erit, vt de *signis* vtriusque diarrhoeæ tam *diagnosticis*, quam *prognosticis*, de *subiectis*, *causis*, ac tandem de *remediis* ipsis dicamus.

§. XI.

Quod igitur ad *signa* attinet, ex quibus diarrhoea dignoscitur, potiora & extantiora sunt sequentia. Præcedunt nimirum borborygmi, & motus tensiui, dolores lancinantes, & pungentes, præcipue circa umbilicum, interdum etiam cardialgici intercurfant dolores, quos denique excipiunt sedes, quæ pro indiuiduorum differentia plus minus copiosæ sunt. Adest porro prostratio adpetitus; & quando excretio consueto largior ad aliquot dies continuat, magnum virium decrementum cum capitis debilitate insequitur, §. IX. & quo diutius protrahitur, eo magis omnia in peius ruunt.

§. XII.

Nostræ quidem diarrhoeæ per se mali præfagii haud sunt. Sunt potius, vt CELSVS iudicat, *Libr. IV.*

IV. Cap. XIX. pro valetudine. Purgatur enim corpus, & quod intus læsurum erat, utiliter effunditur. Hinc salutare sunt naturæ beneficium, quamdiu nimirum nec tempore, iusto diutius durantes, nec vehementia peccent. Caueatur modo, ne præmatura, & in-tempestiua suppressione præfocentur. Ceterum verissimum est, & ex antecedentibus patet, quod quævis diarrhœa consueto copiosior, & solito longior moram nectens, vires non solum prosternat, sed & ægrum facile in febrem lentam, aut atrophiam coniciat, id quod infra casu quodam peculiari comprobabitur.

§. XIII.

Nunc ad *subiecta* progrediendum, quæ diarrhœæ simplici æque ac cruentæ facilius obnoxia sunt. Simplicem si spectemus, ea nullis, cuiuscunque sint ætatis, sexus, & temperamenti, parcit, ita vt tenellulos infantes per ardua colla adhuc volutantes, & vbera matrum quærentes infestet. Sola refrigeratio, vt infra sub causis dicemus, eiusmodi diarrhœas in quolibet indiuiduo proritare potest. Quamquam vero omnes homines in eiusmodi euacuationes catotericas satis procliuus sint, causis aliis grauioribus & activis concurrentibus, tamen id tenendum, quod vnus præ altero magis iisdem expositus obseruetur. Sic ratione temperamenti phlegmaticum maxime diarrhœis simplicibus obnoxium est; ratione ætatis, infantes præ adultis, fæminæ præ viris. Cruentæ vero subiecta sunt inprimis adulescentes, quæ hæmorrhoidibus

dibus suppressis, aut nimiis, aut alia ratione anomalis, vel viscerum læsione, aut febre lenta laborant. Symbolam suam etiam conferunt variæ res in corpore nostro, præternaturales dictæ, ut vermes, concretiones intestinorum, obstructions mesenterii, aliorumque viscerum. Natura itaque corporis sui salutem consultura, vitur diarrhœis abstergentibus, siue simplices sint, siue cruentæ, eum in finem, ut eiusmodi hostes cervicibus suis depellat, & corpore proscribat.

§. XIV.

Quod vero eiusmodi obstructions mesenterii, aliorumque viscerum, concretiones corpori inhærentes, qualiscunque diarrhœæ, imo mortis tandem causa sint, multis THEOPHILVS BONETVS in *Sepulchreto* suo, siue *Anatomia Practica* exemplis comprobat. Audiamus inter alia exempla vnicum de infante vnius & dimidii anni: „Hic enim, inquit, „secretione per aluum superflua cum materiæ albæ „permixtione, & subsequenti macie insigni, diu & „per aliquot menses vexatus, ita ut omni diligentia „licet adhibita, æger ossibus vix hæreret, & animam „ob morbi vehementiam tandem efflaret. Parentes „cum nutricem certas ob causas mutassent, semper „suspicati sunt, morbum infantis per fascinum esse „introducendum. Ut igitur ancipiti cura parentes amplius non distraherentur, extinctus filiulus aciei cultri anatomici subiiciebatur. Dissecto cadaveris abdomine, ecce! monstrosa illico hepatis pro ætatis „ratio-

de Diarrhæis Abstergentibus tam simplicibus &c. II

ratione apparuit magnitudo, quæ vix in adulto,,
ostenditur. Totam enim abdominis cavitatem occu-,,
pabat, & substantia eius præterea scirrhusa reperie-,,
batur. Vesicula fellis erat insignis, indicis longitu-,,
dinem æquans. Lienis similis vt hepatis erat con-,,
stitutio.,,

§. XV.

Præter hæc subiecta generaliora aliud *specialius*
adhuc datur *subiectum*, a veteribus *proximum*, seu
immediatum, hodiernum vero *pars adfecta* vocari so-
litum. Ad horum classem præ omnibus referendus
est *totus intestinorum canalis*, aliaque nobiliora infi-
mæ cavitatis viscera, nempe *hepar*, *mesenterium*, *pan-*
creas, imo nonnunquam *tota massa sanguinea*. Hi-
sce etiam ab aliis ipse *ventriculus* accensetur. Læsa
enim stomachica in ingesta actione, graues negotium
concoctionis & digestionis patitur defectus. Hoc
læso ingesta diutius ibi hærent, & mora corrumpun-
tur; verbo: largus insequitur vitiosorum humorum
proventus. Præsertim *duodenum* ob curuaturas, &
& situm sinuosum, ob bilis & lymphæ pancreaticæ
admixonem huic vitiosorum humorum proventui
quam commodissimum est; hinc non potest non fie-
ri, quin diarrhœæ fomitem præbeant, & aluum ad
deiectionum frequentiam sollicitent.

§. XVI.

Duplici autem respectu huc referuntur *intestina*,
nimirum ratione ipsius *structuræ*, & *substantiæ*, dein-
de quatenus *viam excretioni* concedunt. Sicuti enim

intestina, vti ex Anatomicis constat, ex quatuor constant tunicis, membranosa scilicet, musculosa, nervea, & vilosa: ita praesertim nervea reliquis sensibilibior, vellicatione, morificatione adficitur, musculosa in consensum raptā; hinc dolores illi spastici, tensivi & pungentes oriuntur, qui acutissimi doloris terminā producunt. Quod deinde excretioni viam concedant, explicatione non indiget.

§. XVII.

Cum Medico in *causarum* scrutinio curate versanti tam in cognoscendo morbi genio & explicanda symptomatum ratione, tam in medendo multum lucis adfundatur; hinc, denominatis subiectis, ad brevem illarum explicationem nunc deolvimur. Sunt autem *causae* vel *materiales proximae*, vel etiam *occasionales*, siue *remotiores*. Causam materialem in nostris diarrhoeis constituit ordinarie materia quaecunque lenta, tenax, viscida, biliosa, salina, acris, semicaustica, aliaque peregrina, vel in primis viis, vel etiam aliunde in visceribus haerens. Quo nomine etiam comprehenduntur concretiones intestinorum, aliorumque viscerum, de quibus §. XIII. mentio facta est. Ad harum materiarum dilutionem, colligationem, absterfionem, natura suscitāt humorum ad loca periclitantia adfluxum, humoribus ibi congestis, motum peristalticum intendit, vt sub sedum frequentia, licet non sine variarum molestiarum comitatu, corpore exturbari possint.

§. XVIII.

§. XVIII.

Inter causas remotiores merito connumerantur res sic dictæ non-naturales, quippe quarum improvidus, peruersus vsus humores vitiosos in ventriculo, duodeno, & reliquo intestinorum volumine stagnantes vel auget, vel adhuc deteriores reddit, vel ad eorum genesin multum confert.

§. XIX.

Cum itque res non-naturales causas diarrhœarum nostrarum remotiores constituent, merito initium faciunt *alimenta* ex regno animali & vegetabili desumpta. Huius census sunt omnia illa, quæ mucilaginem quandam in se reconditam habent, pisces scilicet, cancri, conchæ, & huius indolis plura, quorum esus frequens, præsertim in sensibilibus, delicatulis, simulque otio immeris noxius est; mucii enim haud parum relinquunt, qui intestinorum plis inhærens, cuiuscunque diarrhœæ causam præbere potest.

§. XX.

Non sine ratione, experientia in simul teste, adferitur, quod in delicatulis, & vitæ sedentariæ additis eiusmodi alimentorum genera diarrhœas qualescunque producere possint. Sani quidem omnia sana. Sani vero sunt, qui secundum tritum illud, bene ingerunt, bene digerunt, & bene egerunt, id est, qui ordinatum & legitimum omnium excretionum successum experiuntur. Hoc in delicatulis, & otiosis longe secus euenit. Cum enim ingignendæ plethoræ

thoræ vita sedentaria nihil opportunius, plethoræ dein comes hæreat spissitudo humorum, spissitudo porro vitiosos humores ingeneret, & laudabiles vitiet, hinc fit, vt circulatio sanguinis tardior, segnior reddatur, hac tardiori facta, negotium se- & excretionum languet, digestio vacillat; quid mirum itaque, si in eiusmodi subiectis huius census alimenta mucii haud paruum relinquant copiam, quæ postea naturam ad tales motus congestorio-euacuatorios in diarrhœis conspicuos sollicitat.

§. XXI.

Quod ad alia esculenta & potulenta attinet, quibus ad nutritionem, & conseruationem corporis nostri quotidianam vtimur, eundem effectum exserere obseruantur. Horum numero accensentur cibi crudi, dyssepti, pingues, dulces, opera pistoria, præfertim calida multo butyro frixa, panes dulciarii, siue sic dictæ placentulæ mellitæ, &c. Ex fructibus in hunc catalogum inseruntur fructus horæi, cerasa dulcia, pruna, vuæ; porro melones, cucumeres, mala persica, & armeniaca; merito etiam inter hos locum inuenit *nana*, siue *ananas*, fructuum regina, præfertim ananas fructu conico, siue ouato minore, omnibus aliis saporis lenocinio præfrens, nectarisque & ambrosiæ delicias fundens, *conf. LOCHNER. in Commentat. de Ananasa.* His adhuc accedunt fungi edules, tubera edulia. Si itaque his prædictis vescentes immodico vsu peccent, plethorici sint, otio diffluent, spissum in venis alant sanguinem, illorum ventricu-

triculi iam sordibus obfessi, his adfunctis, potus fermentescibiles superingerantur, facile fit, vt eiusmodi ingestæ cum bile & sordibus in primis viis hospitantibus, con fermentationem subeant, acrimonia, & morificatione lædant, & diarrhœam suscitent. Expotentis huc spectant potus in fermentationem prœni, v. g. mustum, cereuisiæ nimis recentens, sæculentæ, acescentes, & quæ sunt alia, quæ sub iamiam allegatis circumstantiis varias in diarrhœas desinentes turbas excitare solent.

§. XXII.

Tandem inter res non-naturales diarrhœis excitandis *aeris & tempestatum constitutio* valde opportuna est. Sicuti aer variis qualitibus in sanitatis tutelam cedentibus prædita est: ita etiam sæpe excessiva quædam qualitate peccans sanitatem multis materiat incommodis. Has inter sunt v. g. aer frigidus, ac humido-frigidus. Hic diarrhœam excitare solet præcipue in iis, qui nudis incedunt pedibus, aut qui matutinis sudoribus adfueti, sine aliquo interposito temporis interuallo calorem cum frigore commutant. Ratio in promptu est. Cum enim aer frigidus iis præsertim partibus, quæ parcius sanguine perluuntur, vt pedibus, inimicus sit, inter pedes autem, & abdomen, imo vniuersum corpus consensus vigeat; cum porro aer frigidus peripheriam corporis constringat, diffationem materiæ perspirabilis Sanctorianæ præpediat, sicque serosi, acres humores ad intestina nimia copia congerantur, sæpissime fit, vt diarrhœa insequantur.

§. XXIII.

§. XXIII.

Haud in præteritis relinquenda sunt *animi pathemata*, tanquam causa immaterialis. Satis notum est, quod vehementia & celeritate affectuum venena vel exæquent, vel superent. Quem Medicorum latet actio iræ in corpus humanum? Præsertim vim suam tyrannicam in vias biliferas exserit, ita vt deinde duodenum, ventriculus per peristalsin inuersam, & reliquis intestinorum tractus bile inundentur, maximo corporis malo; hinc enim cholera, diarrhœa biliosa, & aliæ diarrhœarum species exoriuntur, quæ id indolis interdum sunt, vt oculatissimi Practici habeant, in quo desudent; tacemus, quod ægrum, optimis licet expugnandi mali præfidiis adhibitis, in orti fauces præcipitent. Supra iamiam citatus BONE-TVS, libr. all. casum refert de diarrhœa in fœmina quadam lethali ob bilem in vesicula fellis in lapideam substantiam concretam: „Dum enim, inquit, Mon-
 „speliî studiis incumberem, me præsentem, dissecta
 „fuit mulier, cui diarrhœa per quatuordecim annos
 „molesta fuerat, ante obitum adeo vrgens, vt septem
 „mensibus, priusquam occideretur, intra quartam
 „vnius horæ partem, tricies desiderere cogeretur. Vnde
 „vero lapidea illa concretio in cystide contenta?
 Procul dubio causa reuoluenda in prægressam & suppressam iracundiam; ad quam concretionem colligandam & abstergendam a natura eiusmodi diarrhœa suscepta fuit. Præterea hæc animi pathemata non solum in proprium cui inhærent, corpus crudeliter desequiunt, sed & in alia corpora nociuos suos eui-
 brant

brant effectus. Si v. g. matres, aut quæ mammis vicariis, & lacte emittio infantem alunt, iræ, rixis fræna laxant, iniurias mussitant, odia sordent, & concoquunt, certe! harum peccata lactentes in corpore suo luunt. Inter alia enim sat grauiam damna diarrhœæ infantum torminosæ adparent.

§. XXIV.

Reliquarum adhuc rerum non-naturalium tractationem hic subiungere possemus, vt somni & vigiliarum, motus corporis voluntarii, & quietis, excretorum denique & retentorum, in quantum ad diarrhœas qualescunque inducendas, augendas, fouendas causam præbere possunt. Sed sufficiant hæcenus prolata de causis, ad vltimum & palmarium, quod restat, momentum progressuri, quod est *methodus medendi*, qua rite ac legitime diarrhœæ nostræ vtriusque generis tractandæ, & quoad fieri potest, curandæ sint.

§. XXV.

Medicum igitur rationalem simplicis æque ac cruentæ diarrhœæ curationem adgressurum, *quatuor medendi indicationes* obseruare oportet, quarum

Prima est: materiæ correctio, eam incidendo, colliquando, abstergendo.

Secunda: materiæ prius præparatæ euacuatio, ne augeatur, vel de nouo generetur.

Tertia: Motuum pertinaciorum, præter vtilitatem & necessitatem continuantium prudens moderamen.

C

Quar-

Quarta: partium adfectarum tono suo delectarum roboratio.

§. XXVI.

Quod ad primam indicationem attinet, nimirum peccantis materiae correctionem, illam omnia alia praecedere oportet. Lex therapeutica nisi prima, tamen omni consideratione digna est, quod materia peccans non prius, quam excretioni apta sit, euacuetur. Diuus COVS iamiam hoc inculcauit; *corpora*, inquit, *quicumque purgare voluerit, fluida facere oportet, Sect. II. aph. 9.* Id quod etiam in curandis nostris diarrhoeis obseruari meretur. Prius enim quam medens qualiscunque materiae peccantis excretionem molietur, fluxilis & permeabilis ea reddenda est, quod optime fit per *salia media incidentia, digestina, resoluentia, colliquantia.* Ad hanc classem pertinent cremor tartari, sal tartari, liquor terrae foliatæ tartari, tartarus vitriolatus, tartarus tartarificatus, sal ammoniacum depuratum, sal digestiuum SYLVII. Quo etiam referuntur salia fixa, vt sal absinthii, centaurei minoris, cardui benedicti, &c. His adiungendæ sunt radices ari, gentianæ rubræ & enulæ. Ex gummirefinis bene commodant gummi ammoniacum, galbanum, sagapenum. Si materia nimis tenax & viscidæ, ita vt sui excretionem renuat, tunc præcipitan-
tium usus, vt matris perlarum, concharum præparatarum, oculorum cancrorum præparatorum, crystalli montanæ præparatæ commodus est, quorum ope illa in pulposam, magis tractabilem, & excretioni obse-

obsequiosam massam conuertitur. Hæc vltima etiam in diarrhœis infantum & puerperarum choleroideis in vsum vocari solent.

§. XXVII.

Ad secundam nunc accedimus indicationem. Ipsa dux fida medentium, natura, hanc medendi viam præmonstrat. Sic enim materias in primis viis, vel in aliis visceribus hærentes, turbis motuum ciendis, & crasi humorum vitiandæ habiles, vel quacunque alia ratione infestæ, prouidentissimo consilio, & magno corporis bono, sponte sua corrigit, alterat, diuerticulis suis exturbat, mouet, emouet. Quare Medicus officio suo functurus duces naturam, ceu illius minister, sequatur, huicque viæ prudenter insistat, naturæ subsidiariam porrigendo manum, eiusque negotium facilitando, vt fine tuo potiatur.

§. XXVIII.

Neuquam vero huic fini obtinendo commendantur fortiora stimulantia, & actiuoris indolis purgantia. Hoc nihil aliud est, quam oleum camino addere velle. Sicuti vero in omnibus fere morbis leniora, & clementioris indolis laxantia inter securiora iure reputantur: ita etiam in his diarrhœis huius census remedia, securitate & vtilitate omnibus aliis præferenda sunt. Cui consequenter fini optime respondent pilulæ balsamicæ, vt BECHERI, STAHLII, HOFFMANNI, IVNCKERI. Nec spernendus est vsus rhabarbari. Sociam insuper, nec minus lauda-

laudabilem operam præstant clysteres abstergentes, quibus optime varii generis fordes eluuntur.

§. XXIX.

Deuenimus ad *tertiam indicationem*, quæ *motum moderamen* pro obiecto habet. Motus vel vehementia nimii, vel mora iusto longiores interdum obseruantur. Eadem peccat principium vitale in nostris diarrhœis. Nunc vero eiusmodi motuum sæuitia, & longior mora vires depascuntur. Hinc Medici prudentis est, eo respicere, vt hi motus non vna vice & impetu, & intempestiue præfocentur, sed sub prudenti moderamine leniantur, demulceantur, confopiantur. Huic scopo satisfaciunt *præparata ex aromaticis, & stomachico-neruinis*, v. g. zingibere, zedoaria, galanga, calamo aromatico, costo vero, cinnamomo. Porro præparata ex cydoniis, vt diacydoniatum aromatizatum. Vtui etiam esse possunt gemmata, lapides quinque pretiosi, species de hyacintho, coralliata. Ex *compositis* adhuc opem spondent syr. de agresta, syr. myrtillorum, species diamofchi, in senibus diascordium FRACASTORII. His omnibus palmam fere disputat cortex cascarillæ in forma pulueris propinata. Cum enim præter virtutem resoluentem, & discutientem, principium terreum leniter adstringens custodiat, desideratissimas omnino, experientia simul teste, suppetias ferre solet. *B. noster* HOFFMANNVS multis aliis his in casibus anteferre solet liquorem anodynum mineralem, vel cum oleo macis, vel tinctura castorei, vel cum refracta
balsa-

balsami vitæ parte remixtum, si ter, quater de die ad guttulas XX. porrigatur. Tantem subiungenda *lenia anodyna*, præsertim euacuantibus decenter maritata, cuius census sunt pilulæ de styrace, de cynoglossâ, WILDEGANSII, STARKEYANAE; porro theriaca cœlestis, aqua theriacalis, laudanum liquidum SYDENHAMII, essentia opii LANGELOTTI cum succo cydoniorum per fermentationem parata, & id generis plura. Ad *topicorum* in diarrhœis usum quod attinet, iis quidem facile superfedere possemus; interim tamen non penitus laude sua sunt defraudanda. Ne itaque aliquid prætermisisse videamur, præmissis rite internis, in usum cedere possunt vel *balsama*, vt balsamum embryonum, balsamum vitæ, linteis duplicatis adhibitum; vel *linimenta* ex oleis neruinis, vt absinthii, nucistæ, menthæ, balsamo peruuiiuo parata; vel *emplastrum* de crusta panis, emplastrum stomachale CRATONIS cum emplaistro de racamahaca commixtum, additis oleis destillatis neruinis; nec non sacculi discutientes & paragorici.

§. XXX.

Quarta & vltima adhuc restat *indicatio, partium* nimirum *adfectarum* tono suo exutarum *roboratio*. Id indolis sunt morbi, vt omnium partium atoniam post se relinquunt. Et cum in diarrhœis proxime primæ viæ, & intestina præternaturaliter adficiantur, hinc non potest non fieri, vt ob motum peristalticum maxime auctum, ob deiectionum frequentiam, vanis

desidendi conatibus intercurfantibus, atoniam postea patiantur. Huic itaque atoniæ tollendæ, & motui intestinorum tonico restituendo præter iamiam §o. antecedente commendata egregie inferunt *martialia*, vt sunt tinctura martis aperitiua LVDOVICI cum essentia ligni aloes, vel spiritu falis dulci remixta; tinctura tonico-neruina STAHLII; elixirium viscerale HOFFMANNI, tinctura aurantium, essentia cinnamomi, essentia corticum aurantium cum essentia gentianæ rubræ & succini permixta. Taceo alia *martialia*, quæ in officinis nostratibus prostant.

§. XXXI.

Sicuti in omnibus morbis, ita etiam in diarrhœis debitum *regimen* probe obseruandum est, quippe cuius neglectus vel optimis abigendi morbi præfidiis efficaciam suffurari solet. Valde vtile est curandis diarrhœis conclaue temperate calidum, vt materiæ perspirabilis Sanctorianæ difflatio æqualis semper, non sine singulari morbi alleuamento, seruetur. Caueat sibi æger a frigore, præsertim, quod ob tenuioris sortis rationem interdum fieri adsolet, sub alui depositione; non minus a pedum refrigeratione, ob rationes supra allegatas; quare consulum est, lateres calefactos, vel lagenam aqua calida repletam pedibus admouere.

§. XXXII.

Et certe! *dieta* diarrhœa adfectorum congruæ utilitas æque ac necessitas non exigua est. Cum enim hi morbi primario primas vias & reliquum intestinorum

norum canalem adficiant, & ingesta immediatum habeant cum illis contactum, hinc male sibi vident ægri, diætam diarrhœis congruam insuper habendo. *Victus* in genere sit *ευστομαχος*. Vescantur cibis non nisi mollicellis. Quod ad potum attinet, eiusmodi ægris non quidem omnibus bonæ notæ cereuifiis interdicimus; interim tamen præstant iuscula sorpta, ex carnis virulina, gallinacea, radicibus cichorii, scorzonera parata; aut hordeum excorticatum cum iure pulli coctum; aut decoctum panis, gelatina panis, panatella, *vid.* BOERHAAVE in *Aphorism.* aut serum lactis; vel infusa theiformia. Sub finem morbi labefacta intestina poculum vini bonæ notæ solatur.

§. XXXIII.

Non leuis argumenti tractatio adhuc restat, *cura* nimirum *præseruatoria*, quæ Græcis *προφυλαξίς* audit. Quemadmodum vero multum præsidii ad vitæ & sanitatis tutelam in congruo rerum non-naturalium vsu repositum est: ita nil ingignendis morborum suppliciiis aptius, quam peruersus illarum vsus. Et sic etiam totum negotium sese a diarrhœis nostris præseruandi, congruo, & indiuidualibus respectibus respondente harum rerum non-naturalium vsu, omnium calculo absoluitur.

§. XXXIV.

Primo loco itaque *aeris* mentio fiat. Variæ omnino illius qualitates sunt, quæ sanitatis impatientes esse obseruantur. Inter has tamen, quæ diarrhœis nostris ingenerandis fauent, maxime eminent aer frigidus,

gidus, & frigido-humidus; non minus subitaneæ aeris mutationes, v. g. aeris calidi in intense frigidum. Frigidus itaque porulorum oscella arctat, occludit, exituræ per cutim materiæ perspirabilis excretionem præpedit, exitu præclusa intus restitans reuoluitur ad interiores partes, præsertim ad ventriculum, & intestina. Idem accidit, si æstate præcipite, & nouo autumnno, Augusto & Septembri mensibus, laboriosi, non exclusis, pro rerum circumstantiis, aliis, per diem operi faciundo intenti, Syrio adhuc vrente, sudore diffluunt, noctu autem frigus mordeat, quod itidem humores ab ambitu corporis ad interiora vrget, eodem effectu. Aer frigido-humidus fibras & tonum relaxat, his relaxatis imminuitur in fluida actio, hac imminuta minor humidi difflatio, eiusque in corpore accumulatio. Cum itaque hac ratione excerni solita remaneant, sæpissime fit, vt inter alia, diarrhœæ insequi soleant. Nuncque, me fere non monente, ratio auertendarum diarrhœarum patet, quæ huc redit, vt corpus ab aeris inclementioris iniuriis, illiusue vicissitudinibus, & ventorum frigidorum adflatu immune seruetur; sique corpus per diem, labore, motu, solibus incaluerit, eo respiciendum, vt sub frigore nocturno stragulis bene muniatur.

§. XXXV.

Deinde a diarrhœis nostris sese præseruaturi *excretorum* etiam rationem habeant. Quæ inter primario sunt *cuticularis excretio, aluique officium*. Observatis si præcedentis momentis iidem studeant, vt transpi-

transpirationis successum semper conferuent, præsertim sub somno. Constat enim, secundum SANCTORIVM, aliosue, quod duplo maior sub somno sit transpiratio, quam vigilianti eodem tempore; hinc catholico hoc emunctorio multa corpori subtrahuntur, quæ intus conclusa inter alia fomitem diarrhœis præbere possunt. Non minus curent, vt alius semper sit libera & aperta. Aluo enim feruntur non tantum fæces crassiores, sed & multæ particulæ Serosæ, mucidæ, salino-sulphureo-biliosæ, quæ intus retentæ, vti aliis morbis, sic etiam diarrhœis suscitandis ansam præbere solent.

§. XXXVI.

Sub præseruationis præceptis porro commemoranda, quæ circumspæctum *alimentorum* vsûm, siue sint *esculenta*, siue *potulenta*, concernunt. Supra §§. XX. & XXI. catalogum eorum, quæ diarrhœis excitandis valent, recensuimus. Et sic certum est, quod a diarrhœis sese præseruaturis vel plenaria recensitorum abstinentia imperanda, vel, si subiecta sint sensibilibiora, quæ facilius ab eiusmodi externis adficiuntur, continentia, & moderatus vsûs suadendus sit. Si cui, obseruatis diæteticis præceptis, sit animus, medicamentis interpositis se a diarrhœis præmuniendi, ille vnam vel alteram dosin pilularum balsamicarum, vel alia blande laxantia, subiunctis stomachicis, commode in vsûm vocare potest.

§. XXXVII.

Non infimum locum inter auertendarum diarrhœarum

D

rhœarum

rhœarum præsidia sibi *adfectuum regimen* vindicat. Ab ira præsertim sese a diarrhœis præseruaturi sibi temperent, vid. *supra sub caus. §. XXIII.* Nec non a tristitia, præsertim diuturniori. Satis notum est, quod tristitia robur solidorum limet, sufflaminet, quo sufflaminato, missis aliis effectibus, excretionum negotium languet, hoc languente partibus excrementitiis massa humorum conspurcatur, quibus euerrendis natura, salutari, si cetera manent paria, consilio, tales alui fluxus suscitare sæpissime solet.

§. XXXVIII.

Inter hæc præsidia adhuc mentionem facimus *motus corporis voluntarii*, in quantum nimirum præseruandis diarrhœis nostris inservire potest. Motus sufficiens, & secundum leges medicinæ requisitis suis gaudens, vniuersale naturæ instrumentum est, cuius Marte omnia, quæ vitam & sanitatem continent, exsequitur. Cum itaque motus inter alios innumeros effectus in vitam & sanitatem collimantes, corpus onere particularum superfluarum, excrementitiarum, serosarum, &c. leuet, hinc natura superfedere potest illo labore, eiusmodi particulas diarrhœarum ope euacuandi. Cum præterea motus excretionem, quæ fit per cribrum cutaneum, promoueat, hæc vero secundum SANCTORII aliorumque Medicorum calculum, omnia alia emunctoria mole superet, hinc facile liquet, quantum præsidii ad auertendas diarrhœas in sufficienti corporis motu positum sit.

§. XXXIX.

§. XXXIX.

Sed admonet supra *promissi Casus* fides. Est ille fatis notabilis Viri cuiusdam diarrhœa abstergente, cruenta laborantis, cuius occasione hanc de diarrhœis abstergentibus, tam simplicibus quam cruentis tractationem scribere pro viribus annisui tui.

CASVS.

*V*ir quidam eruditus, per temperamenti agilis & officii scholastici rationem strenue quidem sedendo literis incumbens, corporis tamen motum per horulam quotidie exercens, trimestrem præterea venæsectionem administrandam nunquam prætermittens: optima valetudine ad annym usque septuagesimum fruebatur. Quam vero ob contingis obitum insigni moerore adficeretur, animique abiectio tanta esset, ut sanitatis rationem amplius haberet fere nullam, & præcipue quotidianum corporis exercitium, hæcenus consuetum, prorsus omitteret: haud multo post varios motus morbosos experiebatur, videlicet molimina hæmorrhoidalìa, colicis spasms haud mediocriter adstringentia, quibus nonnullæ quidem sinceri sanguinis guttule interdum exprimebantur, plerumque autem materia tantum mucida & serosa, cruore paullulum remixta excernebatur. Quæ spuria hæmorrhoidium scena progredienti tempore adeo frequenter ludebatur, ut singulis diebus octo, decem, duodecim, & plures sedes sequerentur, talesque excretiones ultra annum perti-

pertinacissime durarent. Cui quidem motuum excernentium anomalia multa remedia opponerentur, scilicet blande abstergentia, temperantia, moderantia, & diapnoica, adsueta etiam vena-sectiones circa equinoctia & solstitia administrabantur. Quum vero per ista omnia nihil constantis obtineretur, non sine ratione ominabantur Medici, lesionem forte aliquam in viscere quodam abdominali hærere, eique abstergendæ diarrhoeas illas frequentes destinatas esse. Interea anno ætatis septuagesimo secundo adpropinquabat æquinoctium vernale, quo adsueta vena-sectionio iterum celebranda erat; qua autem in re Medici, quid faciendum, quid omittendum foret, aliquamdiu dubii hærabant, omnino perpudentes & consuetudinis efficaciam, & faciem ægrotantis fere Hippocraticam, præterea minime dissimulantes, quod vero simillimum sit, motus hæctenus excedentes, imminente æquinoctio, excepturos esse contrarios abiectos; quare sinistra utrimque iudicia prævidebant & prædicebant. Post multas autem deliberationes tandem satius esse videbatur, consuetudini indulgere, quam quidem eidem resistere. Verum enim vero eodem die, quo vena secabatur, accidebat id, quod iterum iterumque prædictum fuerat, nempe motuum abiectio, hemiplexiam in sinistro latere manifestans. Nihil tamen minus diarrhoeæ copiosæ ad ultimum vitæ terminum, qui quarto ab hemiplexia mense fuit, perdurabant. Secto cadauere insignis & vniuersalis fere viscerum concretio deprehendebatur, que tanta erat, ut non nisi violentia quadam ab inuicem separari potuerit. Præterea duo concreta sebacea in abdomine offendebantur: vnum quidem nucis inglandis magnitudinem referens, mesen-

mesenterio per petiolum adfixum, vasisque nutrientibus præditum, & membrana inuolutum erat; alterum autem oui gallinacei magnitudine, duplicaturæ omenti inclusum, inter ventriculum atque intestinum colon situm habebat, auulsum vero, & nullo petiolo nullaque membrana amplius præditum. Ex quibus phænomenis haud obscure conicere licebat, diarrhœas istas perennes & adhesionis illius auulsionem & membranaceæ inuolutionis euolutionem effecisse.

§. XL.

Et sic calamum pono, triuni Archiatro pro benignissime donatis viribus gratias agens humilimas, eumque comprecatus, vt has pagellas in ipsius honorem & ægrotantium leuamen clementissime cedere sinat.

T A N T V M

S, D. G.

D 3

Dich

Dich hab' ich längst gekant, Dich hab' ich längst
geliebet,

Dies ist, Geschätzter Freund, was heute
mich belebt,

Und meiner Freundschafts - Pflicht verstärkte Ne-
gung giebet,

Da Dich Dein reger Fleiß zur Doctor - Würd' erhebt.

Ich will, (o Musen, steht jetzt meinem Vorsatz bey!)

Nach Wahrheit und Verdienst, die reinste Negung
schildern:

Doch da ihr Beystand fehlt, so fehlt auch meinen
Bildern

Geist, Ordnung und Gestalt, die Kraft der Dichterey.
Freund! nim den Willen an, die Kräfte sind zu
schwach,

Durch Zeigen meiner Pflicht Dein Lob jetzt zu ver-
mehren

Doch da die Musen selbst heut Deinen Werth beehren,

So giebt mein Kiel auch gern empfunder Negung nach.

Die Triebe, welche sich in stiller Brust ergießen,

Sind stärker, als daß sie mein Schweigen ganz be-
schränkt,

Ich fühle sie: Jedoch wohin Dein Werth sie lenckt,
Will ich, Gehester Freund, in diesem Wunsche
schüessen:

Geniesse

Genieße stets beglückt der wohlverdienten Ehre!
Heut reicht Hygeens Hand sie Dir zum Eigenthum.
Das Glück begleite stets die Einsicht Deiner Lehre!
So wächst der Kranken Wohl mit Deinem eignen
Ruhm.

Joh. Christ. Teubeler.

D. U. S. B.
aus Wiga in Livland.

Euge! Tua quantum laetor, Doctissime GRISCHOW,
Sorte bonaeque ampla fertilitate spei.
Publicus applausus, praeconia votaue amica
Optima virtutis sunt documenta tuae.
Auspiciis faustis vadas, curasque secundet
Omnia qui curat! perge fauere, vale!

Haec gratulabundus adicere vo-
luit, debuitque

I. G. TRALLES

Hirschberga - Siles. Med. Cult.

Freund! Deines Fleißes Frucht lehrt mich Dein
Wissen schätzen;
Sie weiß der Freundschaft Werth in höhern Glanz
zu setzen

Und

Und crönt sie heute so wie Dein beglückt Bemühn,
Ob unser Glück gleich nie des Steigens fähig schien.
Längst hob Dein seltner Geist Dich aus des Pöbels-

Sphäre:

Heut zollt die Heilungs-Kunst Dir die verdiente Ehre,
Und macht mich doppelt froh. Ein Feind vom Posidon,
Der seinen Körper fühlt, ehrt des Galenus Sohn;
So glaube denn, Dein Freund erfleht zu seinem Glücke
Von jener Vorsicht Huld Dir ein geneigt Geschicke.

Mit diesen wohlgemeinten Zeilen
emphielet sich

C. G. Köppler

Der Gottesgelahrtheit Bestreuer.

Ma 4713

ULB Halle

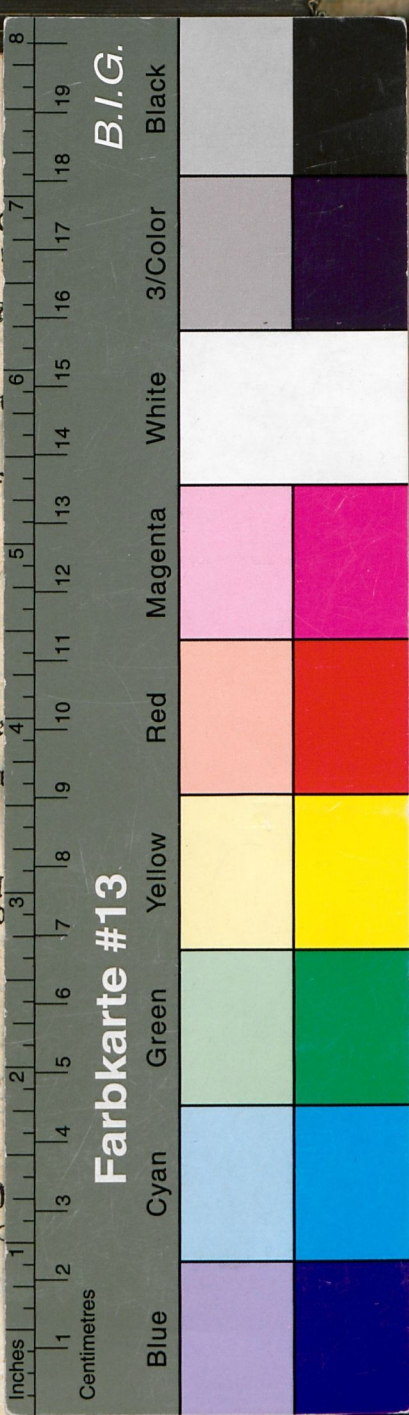
003 901 068

3

80

20

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICO - PRACTICA
DE
**DIARRHOEIS
ABSTERGENTIBVS
TAM SIMPLICIBVS QVAM
CRVENTIS.**

QVAM
ANNVENTE SVMMO NVMINE,
CONSENTIENTE AMPLISSIMO ORDINE MEDICO
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA
PRÆSIDE
VIRO EXCELLENTISSIMO, EXPERIENTISSIMO DOCTISSIMO QVE
DN. IOANNE IVNCKERO,
MEDICINAE DOCTORE EIVSDEMQUE PROFESSORE
PVBLICO ORDINARIO, PATRONO AC PRAECEPTORE
SVO PIE DEVENERANDO
H. T. FACVLTATIS MEDICAE DECANO SPECTATISSIMO
PRO GRADV DOCTORIS,
SVMMISQVE IN ARTE MEDICA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
RITE OBTINENDIS
AD DIEM APRILIS MDCCXLVIII.
H. L. Q. C.
ERVDTORVM EXAMINI SVBMITTET
AVCTOR ET RESPONDENS
IOANNES AVGVSTVS GRISCHOVIVS
HALENSIS.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
TYPIS IOANNIS CHRISTIANI HILLIGERI ACAD. TYPOGR.

